

Ob 50-letnici Čebelarskega muzeja v Radovljici

Besedilo in foto: Ida Gnilšak

Čebelarski muzej v Radovljici sodi med t. i. specialne muzeje. Njegovo poslanstvo je skrb za čebelarstvo kulturno dediščino. Zbira gradivo, ga hrani, varuje, preučuje, predstavlja in popularizira.

Zametka Čebelarskega muzeja v Radovljici sta sklep o ustanovitvi muzeja, ki ga je sprejelo vodstvo Čebelarskega društva za Slovenijo decembra 1925 (op. 1), in poziv Avgusta Bukovca k zbiranju čebelarskega gradiva, objavljen leta 1929 v *Slovenskem čebelarju* (op. 2). Zbrane predmete so hranili v prostorih nekdanje Čebelarne v Ljubljani.

Po letu 1950 so znova stekle intenzivne priprave za odprtje muzeja. *Slovenski čebelar* (op. 3) je še enkrat pozval čebelarje k zbiranju čebelarskih predmetov. Posebni odbor pri Glavni zadrudni zvezi v Ljubljani je marca 1956 izdelal načrt za zbiranje predmetov, ki naj bi jih hranili v Radovljici, in pripravo stalne razstave (op. 4). Osnutek je predvideval ustanovitev samostojnega čebelarskega muzeja, ki bi s svojim delovanjem pokrival celotno Slovenijo (op. 5).

Posebna znamka muzeja ob 50-letnici

7. februarja 1957 (op. 6) so se v Radovljici sešli predstavniki čebelarstva organizacije, Kmetijskega inštituta iz Ljubljane, Pokrajinskega muzeja iz Radovljice, Etnografskega in Tehniškega muzeja iz Ljubljane in predstavniki radovljiške občine. Ustanovljen je bil širši odbor za Čebelarski muzej, ki naj bi deloval v okviru tedanjega Pokrajinskega muzeja. Odbor je določil osrednje naloge novega muzeja in zbiralce gradiva.

Po dobro obiskani razstavi konec poletja 1958 v Kranju so bili zbrani predmeti na ogled v dveh pro-

storih radovljiške graščine (op. 7). Slovesno odprtje Čebelarskega muzeja je bilo 3. julija 1959 z nagovori tedanjega radovljiškega župana Jakoba Eržena, predsednika upravnega odbora Čebelarskega muzeja in Zveze čebelarstva in društev za Slovenijo Staneta Miheliča ter Jožeta Riharja, ki je v imenu Kmetijskega inštituta od začetka sodeloval pri pripravah za ustanovitev muzeja.

Posodobitev in dopolnitev je stalna razstava dočakala leta 1973, ob 200. obletnici smrti Antona Janše. Muzej je pridobil dva nova razstavna prostora ter dopolnil in po takrat veljavnih muzeoloških načelih popolnoma obnovil stalno razstavo. Ob slovesnem odprtju je bilo opozorjeno na zasluge zavzetih čebelarjev Franca Resmana, preparatorja Rudolfa Rakovca, takratnega predsednika Zveze čebelarstva in društev Valentina Benedičiča in Zdenka Dolinarja, prvega ravnatelja. Ob tej priložnosti je zbirka dobila podnaslove v angleškem in nemškem jeziku ter katalog.

Privlačna pridobitev muzeja je bil leta 1977 postavljen panj z živimi čebelami, za katerega je več kot 25 let skrbel vzrejevalec Ciril Jalen. Leto pozneje je muzej pridobil sobo o apiterapiji, ki jo je opremil Biotični center Medexa.

Uveljavljanje muzeja v tujini se je začelo z mednarodnim simpozijem o čebelarstvu in muzejih in zgodovini čebelarstva, ki je bil leta 1977 v Freiburgu. Na tem simpoziju je Maruša Avguštin predstavila umetnost na panjskih končnicah. K uveljavljanju je pripomogla tudi potujoča razstava panjskih končnic, ki od leta 1978 gostuje doma in v tujini.

S sprejemnim prostorom in preureditvijo t. i. sobe slovenskih čebelarjev v prikaz »čebelarjevega leta« je muzej leta 1996 začel prenavljati in posodabljal stalno razstavo. Leta 2000 je bila prenovljena in dopolnjena stalna razstava tudi odprta. Zbirka je dobila novo vsebinsko zasnovo, s poudarkom na avtohtoni rasi čebele, panjskih končnicah ter pomembnih čebelarjih in čebelarstvih piscih. S potujočo razstavo panjskih končnic, ki je bila prenovljena in dopolnjena leta 2001, Čebelarski muzej domačo in tujo javnost seznanja s svojo dejavnostjo in s predstavitvijo pomembnega dela slovenske kulture prispeva k prepoznavnosti slovenske kulturne identitete.

Čebelarški muzej 1959 – soba s končnicami

Z manjšimi priložnostnimi razstavami muzej dopolnjuje vedenje o čebelarstvu in spodbuja zanimanje zanj. Na občasnih razstavah so bili prikazani npr. slovenski čebelnjaki, simbolika čebele in svečarstvo na Slovenskem. Plod sodelovanja z okoliškimi vrtcem je bila razstava izdelkov otrok, ki so vse leto spoznavali čebelo in se srečevali s čebelarjem. Zahtevnejšim obiskovalcem so namenjene specializirane razstave, kakršna je bila npr. predstavitev magistrske naloge o barvah na panjskih končnicah. Zadnja leta predstavljamo čebelarstva društva posameznih regij. Ko bo muzej pridobil dodatne razstavne prostore, bo ena od vsebin dopolnjene stalne razstave tudi prikaz društvenega življenja slovenskih čebelarjev.

Pomembna naloga muzeja je tudi evidentiranje čebelarškega gradiva. Ob tem nastaja dokumentacija, ki je nujna za preučevanje in poznejše predstavitev gradiva.

Pomembnost in izvirnost slovenskega čebelarstva si vsekakor zaslužita muzejsko predsta-

Čebelarški muzej 2009 – soba s končnicami

vitev in strokovno skrb. Gotovo je še vedno aktualna misel Alojza Bukovca, pobudnika zbiranja predmetov za čebelarški muzej. Leta 1929 je v *Slovenskem čebelarju* med drugim zapisal, da je »prišel čas, da začnemo zbirati predmete, ki so vredni, da jih ohranimo bodočim rodovom. Naše narodno čebelarstvo je v vsakem pogledu izvirno, resnično narodno ...« ■

Viri:

1. Slovenski čebelar 1926, št. 1, str. 13.
2. Slovenski čebelar 1929, št. 1, str. 1–2; št. 2, str. 19–20.
3. Slovenski čebelar 1952, št. 2, str.100.
4. Zapisnik seje odbora za ustanovitev čebelarškega muzeja z dne 7. marca 1956, Arhiv Čebelarškega muzeja, fond 8/1.
5. Slovenski čebelar 1958, št. 12, str. 249.
6. Zapisnik seje po vprašanju ureditve čebelarškega muzeja z dne 7. 2. 1957 v Radovljici, Arhiv Čebelarškega muzeja, fond 8/1.
7. Slovenski čebelar 1958, št. 12, str. 249.

**MIZARSTVO
K R Ž E**
1936

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
K R Ž E**
1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/fax 01/ 7551-317
GSM 041 420 200
E-mail: spelakrže@yahoo.com